

Bíró Szabolcs

NON NOBIS
DOMINE

Bíró Szabolcs

NON NOBIS
DOMINE

Átdolgozott, egykötetes kiadás

ATHENAEUM

© Bíró Szabolcs, 2016

4. FEJEZET

*Az Úr 1307. éve
Szent András hava
Buda*

✠ Károly fellélegzett, amikor végre egyedül maradt a szobában. Hetek óta nem volt egy nyugodt pillanata, tulajdonképpen csak aludni zuhant be az ágyába esténként, és amikor pár óra múltán felébredt, azonnal zúdították is rá a királyság minden gondját és baját.

Mindig is tisztában volt vele, hogy nem lesz könnyű dolga. Még beszélni is alig tudott, a tojáshéj még ott csillogott fenekén, amikor már mindenki arra készítette fel, hogy egyszer a Magyar Királyság trónjára kell ülnie. Nagyanyja, Mária, a kunnak nevezett egykori László király leánytestvére azt sem titkolta előle, hogy rendkívül nehéz dolga lesz, hiszen a magyar vad népesség, akit nem lehet csak úgy szép szóval megzabolázni. Caroberto ezt nem bánta, sőt egy idő után olyannyira beleélte magát majdani feladatába, hogy végül teljesen megszerette ezt a vadságot. Amióta az eszét tudta, arra készült, hogy megmutassa a magyaroknak, ő is ugyanarról a töről fakad, mint ők, hiszen ereiben a francia Capet-dinasztia vére mellett a Turul-nemzetiség királyaié is ott csörgedez.

Tudta, mire vállalkozik, apró gyermekkorától kezd-

ve tökéletesen tudta – ám az a felfordulás, az a fejtelenség, mely András király halála után kialakult, még így is őszinte döbbenettel töltötte el. Az országnak még az Úr ezerháromszázhetedik esztendejének vége felé járva sem volt egyetlen, közös szíve, mely magabiztos dobogásával irányíthatta volna az egész testet. Helyette sok kis szíve volt ennek a nagy ország-testnek, és szinte mind máshogy vert – mi több, a legtöbb még vért sem akart pumpálni a többi tagba, hiszen kit érdekel, ha azok elhalnak, csak nekik legyen jó, csak nekik maguknak jusson minél több...

Bármily lehetetlennek látszott is a feladat, Anjou Károly szeme előtt tisztán lebegett a cél: egységesíteni a birodalmat, központosítani a hatalmat, megerősíteni a gazdasági és a katonai helyzetet, lefejezni a kiskirályokként pöffeszkedő tartományurakat, s ha kell, a porból emelni fel a régi helyett új, megbízható nemességet. Minden porcikájában, minden idegszálával érezte, hogy neki Istentől való rendelése ez, melyet még életében el kell végeznie, és utódjára, bárki legyen is az, már egy felvirágoztatott, minden tekintetben erős országot kell hagynia.

– Előbb a vas és a vér korszakát kell elhoznom, hogy utána az ezüst és az arany kora következhesen – mondogatta egyre többször hűséges embereinek, köztük leggyakrabban Attilának, Tamás érseknek és a közelmúltban fegyverhordozójává lett szepesi várnagynak, Semsei Frank Tamásnak. – Meglássátok, nem hiába ontunk annyi vért: ha végre elvégezzük szent feladatunkat, a holtak tetemeiből új virágok, aranyliliomok sarjadnak majd!

Nem egyszerű elhatározás volt ez Károly részéről:

megszállottjává vált a feladatnak. Mindig is olyan ember volt, aki megküzd a céljaiért, és aki akár évekig is képes a megfelelő alkalomra várni, míg végre cselekedhet. Átszellemült brünni beszéde óta azonban, melyet maga Venceszláv, sőt még Kőszegi Iván is végighallgathatott a vár egyik tornyából, Károly mintha még inkább megvadult volna, mintha még az eddigieknél is jobban űzte volna őt a kötelességtudat.

Az Úr ezerháromszázhetedik esztendejének telén mindössze tizenkilenc esztendő volt, de szeme alatt már sötét karikák ültek, és homlokán is megsokasodtak a ráncok – ebben kísértetiesen hasonlított a liliosmos lovagra.

Amikor karácsony hava előtt egyetlen nappal magára maradt gondolataival budai szobájában, a füle egyszeriben csengeni kezdett. Annyian és annyiszor beszéltek hozzá szinte szünet nélkül az elmúlt időszakban, hogy már csaknem elfeledte, milyen is a csend. Még a szolgálit is kiharancsolta, senkit nem tűrt meg maga körül: egyedül akart lenni, akár a kisujja.

Ennek azonban nem valamiféle múltó szeszély vagy pillanatnyi rosszkedv volt az oka; sokkal inkább az a két fontos irat, melyeket az asztala lapja alatti titkos rekeszben őrzött.

Mindkét irás Rómából jött.

Az egyiket Gentile bíboros küldte, a nagy hatalmú pápai legátus, aki arról biztosította Károlyt, hogy miután a jövő év elején partra száll Magyarországon, oly ténykedésbe kezd, melynek nyomán csakhamar eltűnik az ifjú király utolsó ellensége is.

A másik iratot maga Kelemen pápa látta el kézje-

gyével, és az ő pecsétje díszlett rajta. Nem egyszerű levél volt az, és nem is olyasmi, ami fölött csak úgy elsiklik az ember fia. Károly szerette volna széttépni, megtaposni, tűzbe vetni, de tudta, ez ostoba cselekedet lenne. Még csak figyelmen kívül sem hagyhatta azt a másik iratot, mely a pápától érkezett, és melyet nemcsak ő kapott meg, hanem a keresztény világ minden egyes királya.

Az iratot Szent András havának huszonkettedik napján keltezték. Egy bulla volt.

* * *

– Umberto! – kiáltott boldogan Attila, ahogy észrevette régi barátját.

A férfi éppen a zsinagóga melletti kapun sétált át – ott, ahol a Budát visszafoglaló csapatok is betörték a városba –, amikor a lovag megpillantotta. Lovát kantárszáron vezetve ballagott, méghozzá olyan lassan, mint aki azon igyekszik, hogy sose érjen célba. Attila széttárt karral sietett elé, és jól megszorongatta a talján énekest.

– Hadd nézzelek! – veregette meg a vállát. – Lesoványodtál, barátom. Eszel te rendesen a nagybátyám mellett?

– Hát persze – bólintott az énekes, a templomos pedig még ekkor sem vette észre azt a mélységes szomorúságot, mely Bolognai Umberto tekintetében ült.

– Hát ő kicsoda? – simogatta meg Attila a hófehér ló üstökét. – Adsont hol hagyta?

– Szegény Adson már eleget szolgált engem, drága barátom – mondta az olasz. – Öreg ő már ahhoz, hogy

ilyen hosszú utakra jöjjön velem. Otthon maradt a birtokon. Ő itt Sebes, az új lovam.

– Gyönyörű paripa! – dicsérte a lovag. – Nem kötheted ám ki akárhová, magam biztosítok neki helyet Seneca mellett! Aztán pedig beülünk a kedvenc fogadóba, ahol a pékné olyan csülköt süt, hogy mind a tíz ujjad megnyalod utána. Itt nem maradhatsz éhen, érted-e, komám?

– Értem én, hogyne érteném – sóhajtott Umberto, Attila pedig töretlen lelkesedéssel folytatta:

– A legjobb csülök mellé pedig mi sem eshetne jobban, mint egy korsó hűsítő serital! Ha meg már se éhes, se szomjas nem leszel, mindent el kell mesélned nekem az otthoni dolgokról, mindent!

– Hát épp ezért keltem útra ebben a kutya hidegben, hogy beszéljünk – nézett a szemébe az énekes, és a lovag végre észrevette, hogy valami nagyon nincs rendjén. – Enni, inni ráérünk azután is...

– Mi a baj? – kapta el a karját Attila. – Rossz hírek délről?

– Rossz hírek – bólintott kurtán Umberto –, de nem délről. Nyugatról.

* * *

Az örök nagyot nyeltek, amikor megpillantották a fújtatva közeledő lovagot. Kihúzták magukat, és keresztbe tették lándzsáikat a király ajtaja előtt.

– Eresszetek be! – hörögte Attila. A feje vörös volt, a szeme véreres. – Beszélnem kell vele!

– A király meghagyta, hogy senki sem mehet be – szólt az egyik ajtónálló.

– Ostoba! – pirított rá a templomos. – Hogy mersz velem ellenkezni?

Ám az örök parancsot teljesítettek: bármennyire is tisztelték a liliomos lovagot, addig nem engedhették be, míg Caroberto nem rendelkezik másképp.

Az iménti őr megemberelte magát, és állta a templárius vad tekintetét.

– A király... – kezdett volna magyarázkodásba, ám ekkor kitérült a vaskos, nehéz ajtó.

– Mi ez a ricsaj, az ég szerelmére? – kérdezte az ajtónyílásban felbukkanó Károly. Halkan, fáradtan beszélt, úgy festett, mint aki már napok óta nem alszik. – Miért üvöltesz az embereimmel, Attila?

– Beszélünk kell, felség – válaszolta erre a férfi. – Most.

A király végignézett a zaklatott, felhergelt liliomos lovagon, és rögtön tudta, hogy nem titkolózhat tovább előtte. Attila valószínűleg rájött arra, amitől ő annyira óvta az elmúlt másfél hónap során.

– Engedjétek be! – intett az öröknek, akik azonnal utat engedtek neki.

A lovag belépett, az ajtó nagyot döndült mögötte, és a férfi kettesben maradt a kimerült Carobertóval.

– Leülsz? – foglalt helyet a király. – Úgy hiszem, jobb, ha ezt ülve beszéljük meg.

– Mikor akartad nekem elmondani? – kérdezte dühtől reszkető hangon Attila, és úgy állt a szoba közepén, akár egy levert cölöp. – Mit gondoltál, meddig titkolhatod előttem?

Károly masszírozni kezdte hüvelykujjával a halántékát, és hatalmasat sóhajtott.

– Nem gondolkodtam még ezen – vallotta be. – De azt sem gondoltam volna, hogy komolyra fordulhat a dolog. Biztos voltam benne, hogy Fülöp terve csúfos kudarcot vall.

– Hiszen nem maradt szabad templomos a Francia Királyságban! – üvöltötte el magát Attila, aztán erőt vett az indulatán, és halkabban folytatta. – Még a nagymestert is elfogták. A francia nagyvizitátort is vasra verték. A normann provincia fejét, az aquitániai rendház vezetőjét, mindenkit!

– Tudom – válaszolt kurtán, rekedten Károly.

– Mióta?

– Mindszent havának huszadik napja óta.

Attila megszedült. Valóban le kellett ülnie, így hát fogott egy karosszéket, és a királlyal szemben helyezkedett el rajta.

– Hányan tudják még rajtam kívül?

– Alig néhányan – mondta Caroberto. – Jobban mondva, eddig csak néhányan tudták, de most már nyilván futótűzként terjed a hír, rendházzól rendházzra. Te...?

– A nagybátyám üzente meg – válaszolt a ki nem mondott kérdésre a lovag. – Azt mondja, délen tartják magukat, és felkészültek a legrosszabbra is. Érdeklődött, hogy mi hír a többi rendházzól, de...

Attila felpattant, kirúgta maga alól a széket, és dühödten az ablakhoz lépett, hogy friss levegőt szívjon, hátha attól majd jobban lesz.

Egy cseppet sem lett jobban.

– Hogy válaszolhatnék a nagybátyám kérdésére, ha eddig nem is tudtam a letartóztatásokról?! – bömbölte kétségbeesetten. – Szégyent hozok a fejére, szégyent

hozok én mindenki fejére, már templomos lovagnak sem bírom magam nevezni!

Károly türelme a végét járta. A sok rossz hír és a kevés pihenés egyre kábultabbá tette, de ő nem hagyta magát, nem akarta, hogy bármi is legyűrje. Váratlanul felpattant, a liliomos lovaghoz lépett, és két vállánál fogva istenesen megrázta.

– Hagyd abba ezt az átkozott kárálást, a szentségedet! – ordított az arcába. – Üvöltözöl és sajnáltatod itt magad, mint egy rossz nápolyi lotyó! Szedd össze magad, hisz még a felét sem tudod...

Elharapta a mondandója végét. Attila tágra meredt szemmel nézett rá.

– Mit nem tudok? – kérdezte halkán, valami nagyon rosszat sejtve. – Minek nem tudom a felét se?

A király elengedte első lovagja vállát, a szobában álló asztalhoz sétált, fogta a pápai bullát, és átnyújtotta a templomosnak.

– Olvasd el! – bólított az irat felé. – Én ugyan nem közlök veled újabb rossz hírt. Tudd meg első kézből, jogod van hozzá...

Attila tekintete először a hatalmas pápai viaszpecsétre esett, majd Kelemen kézjegyére. Már ez is elég volt ahhoz, hogy a gyomra aprócska golyóvá zsugorodjon, a szíve pedig harci dobként dübörögjön fel a mellkasában.

– Mindenki megkapta – szólt a király. – Az összes keresztény uralkodó.

A bulla szövege egyértelmű volt: őszentsége elrendelte a Templomos Lovagrend letartóztatását egész Európában, és határozottan felszólította a keresztény világ uralkodóit, hogy teljesítsék a parancsot.

A lilimos lovag kezéből kihullott az irat, arca hófehérré vált. Nem tudott megszólalni, azt sem tudta, mit mondhatna.

Vége.

Ez volt az első szó, ami eszébe jutott.

Mindennek vége.

– Fülöp parancsa – morogta Caroberto. – Akár bele is foglalhatták volna, hogy a fényes seggű kuzinom parancsa ez...

Attila még mindig nem találta a szavakat. Az imént maga alól kirúgott székhez botorkált, hogy tehetetlenül lehuppanjon rá.

– Nem hajtom végre – jelentette ki rövid idő elteltével Károly. – Nem üldözöm a vörös barátokat.

– Mégis hogy gondolod? – szólalt meg színtelen, fásult hangon a lovag, mereven bámulva a szürke kövezetet. – Az egyháznak köszönheted, hogy király vagy...

– A pápa nyomás alatt cselekedett – élénkült fel a király hangja. Kimászott a székéből, a templomos elé térdelt, és megragadta barátja jobbját. – Nem titok ez senki előtt: őszentségét Fülöp ültette trónra, és most rákényszerítette az akarátát. Kelemen fél tőle, retteg, hogy elveszíti a pápai trónust, hogy netán őt is megölik, mint Bonifácot!

– Ez semmin sem változtat...

– Ez az egész nem a szentszék ötlete volt, nem őszentsége akarata! – magyarázta Károly. – Ha a Vas-királynak nem tetszik valami, hát csak merje idetolni a csigazabáló képét!

– Ezt magad sem gondolhatod komolyan, felség.

– Nem tehetnek velem semmit – állt fel az uralko-

dó. – Nem teljesítem ugyan a parancsot, de... nem is utasítom el.

A lovag végre felemelte tekintetét a kőpadlóról.

– Nem tudom, értem-e, mire gondolsz – nézett Carobertóra. – Nem üldözöd a rendemet, de...

– De a lángok már felcsaptak – mondta a király, elfordítva róla a tekintetét. – Én pedig nem tehetek semmit a tűzvész ellen. Ha ezek a lángok egyszer eléri Magyarországot is, én... nem állhatok ki nyíltan a rend mellett. Nem védhetek meg senkit, aki a végsőkig kiáll majd az esküje mellett.

– Márpedig az eskü örökre szól – jelent meg egy fanyar mosoly Attila szája szegletében. – És azt Istennek tettük.

– Megértem – bólintott Károly. – Megértem, bár-hogy is döntesz...

Attila szájában keserű íz áradt szét. Tudta, mi következik.

– Választanod kell, barátom – lépett elé az uralkodó. – Liliomos lovag leszel, az én lovagom, a király lovagja, vagy...

– Templomos lovag – fejezte be helyette Attila. – Mindkettő ezentúl nem lehetek.

– Meg kell értened engem! – A király hangja mint-ha esdeklővé vált volna. – A jövő esztendőben érkezik Gentile bíboros, a pápa követe, hogy segítse harcomat a trónért. Ha egy templomos lovagot talál az udvaromban, a jobbomon... Ha azt látja, hogy a pápai bulla parancsa ellenére...

A lovagot mintha felpofozták volna.

– Megértettem – állt fel immár lassan, kimérten. – Nem börtönzöl be minket, de nem is védhetsz meg.

Ugyanígy nem lehetséges, hogy csapataid élén és a te oldaladon egy templomos lovag léptessen.

Anjou Károly szótlánul nézett rá. Várt valamire.

– Nem akarod, hogy megtartsam az eskümet – ismerte fel a király tekintetében bujkáló gondolatot Attila. – Így van, igaz?

– Emlékezz – mondta halkán Károly –, nekem is esküt tettél!

A lovag alig akart hinni a fülének.

– A nagybátyámnak köszönhetem, hogy egyáltalán élek – lépett közelebb a királyhoz. – Amióta Vilmos ötesztendőskoromban kivakart engem a mocsokból, egy pillanat sem telt el úgy az életemből, hogy ne lettem volna már eskü nélkül is a templomos rend tagja. Én mindent... mindent ennek köszönhetek!

Caroberto is tett felé egy lépést. Olyan közel álltak egymáshoz, hogy szinte hallották a másik szívdobbanásait. Halálos csendben néztek farkasszemet, míg nem a király, szinte suttogva, meg nem szólalt:

– Legalább magadnak ne hazudj, Attila!

A marasztaláson kívül volt még valami Károly szemében, amitől a lovag megrettent, és ami arra készítette, hogy hátráljon pár lépést. Az a kényelmetlen érzése támadt, hogy az Anjou vájkál benne, hogy a veséjébe lát, hogy a legféltettebb titkairól is tudomása van.

– Ha az eszedre hallgatsz, és az udvarban maradsz – mondta ki végre a király –, nem csak birtokot és vagyont kapsz...

Attila kérdően meredt rá, Caroberto pedig úgy elmosolyodott, hogy még a szeme alatt ülő karikák is eltűnni látszottak az ábrázatáról. Éppen olyan kifejezés ült az arcán, mint amikor egy-egy párbaj során

sikerült félrecsapnia ellenfele pajzsát, és sikeres dőfést vihetett be.

– Én magam adom hozzád a budai fogadós, Ugrin úr lányát – ígérte, és jobbával megszorongatta az elképedten hallgató Attila vállát. – Törvény többé nem állhat közétek.

* * *

Meg lehet-e szegni egy esküt, hogy egy másiknak tegyünk eleget? El lehet-e dobni egy nemesnek vélt eszmét, hogy egy másikért élhessünk? Meg lehet-e tagadni egyik urunkat, hogy helyette a másikat szolgáljuk szívvel-lélekkel, minden porcikánkkal? Mikor billen jó irányba a mérleg nyelve? Létezik-e egyáltalán helyes döntés?

Amikor Krisztust a Gecsemáné-kertben megkísértette a sátán, ő nem hagyta magát, és inkább borzalmas kínhalált halt a keresztfán, semmint hogy a könnyebb utat válassza.

– Helytálló egyáltalán ez a gondolat? – mormolta maga elé Attila a sötét, hideg szobában. A szájából felszálló párapamacsokat figyelte, és azon morfondírozott, hogy úgy foszlanak szerte ezek is, mint a Templomos Lovagrend ereje és becsülete: egyik pillanatról a másikra.

Úgy érezte, élete legnehezebb döntését kell meghoznia, de bárhogy is határoz, mire felkel a nap, jól semmiképp sem dönthet. Képtelenség lenne. Mindenképpen marad majd a szájában, a lelkében egy jó adag keserűség.

Károly szavai szünni nem akaró visszhangot vertek a fejében.

Törvény többé nem állhat közétek.

Ember törvénye valóban nem, talán... Istent azonban nem lehet becsapni. Hiába bújjik más gúnyába, hiába cserél köpönyeget, a szívét sehogy sem tudja ki-cserélni.

A szívét...

Azt a szívét, mely már hosszú évek óta egyetlen csodáért dobog: azért, aki apácázárdába vonult, csak hogy őt a helyes útra terelje. Aki talán bármilyen áldozatra képes lenne, hogy ő igazul, becsületesen élhessen. Akivel már azelőtt is számtalanszor megszegte tisztasági esküjét, hogy egyáltalán letette volna...

Ott volt azonban egy másik ember is, aki minden reménységét, minden csepp hitét belé fektette: Vilmos.

Attila felidézte azt a réges-régi beszélgetést, amikor a nagybátyja először mesélt neki őszintén a Szentföldön töltött évekről. Azon az estén, amikor megtudták, hogy a Turul-dinasztia utolsó sarja meghalt, Bátor Vilmos kiöntötte szívét a fegyvernökének.

Egyedül te mentettél meg a végső örülettől, Attila – mondta neki akkor könnyeivel küszködve. Csak miattad nem dőltem a kardomba vagy égtem benn apáddal együtt abban a bűdös kis viskóban. Úgy éreztem, te vagy a megváltásom, az utolsó lehetőségem az életre, hogy végre valami jót is cselekedjek...

Vajon mi lehet most az öreggel? Évek óta nem látta Kelet rettegett oroszánját. Ráébredt, hogy mennyire hiányzik neki a férfi, aki apja helyett is apja volt.

Lovagot akarok belőled faragni, nem gyilkost – bugyogtak elő lelke rejtett zugaiból mestere szavai, akár a mélyből feltörő kristályvíz. Igazi templomost, aki nem felejtí el sem Isten szabályait, sem azt, hogy mire

esküdött fel, hogy mi végre van ezen a világon. Hiszek benne, hogy a templomos lovagok, ha a régi erkölcsöket követik, még megmenthetik a keresztény világ lelkét. Ehhez azonban tiszta szívű, igaz lovagokra van szükség, nem hatalomvágyó, hazug mézárosokra. Talán most, hogy elvesztettük a Szentföldet, és a kelet megmutatta, hogy bármennyire is szeretnénk, mégsem vagyunk mindenhatóak, talán most már sikerül józanabb döntéseket hoznunk, magunkba szállnunk, és nem megcsúfolnunk a saját rendünk reguláját.

– Sohasem voltam igazi templomos lovag – mondta ki hangosan, ami villámként sújtott a tudatába. – Sohasem éltem úgy...

...hogy mi végre van ezen a világon...

Hát nem azért, hogy szeressen? Hogy a király oldalán segítsen talpra állítani, felvirágoztatni a káoszba csaknem belefulladt országot? S talán nem azért, hogy utódokat nemzzen, akik majd szintén a király oldalán vívják ki a becsületet?

Ha marad, és leveszi a fehér kappát, azzal a rendnek tett esküjét szegi meg, és Vilmosnak fordít hátat.

Ha megy, azzal a királynak tett esküjét szegi meg, és Ágnest hagyja magára.

Nincsen jó döntést, nincs helyes út...

Felderengett előtte a leköpött kereszt, majd Zotmund húspéppé zúzott arca... Az első vágta Seneca hátán, majd az első lopott, mézízű csók a Szent Pál-patak melletti erdőcskében... Az első meggyilkolt férfit, majd az első átszeretkezett éjszaka...

Mire felkelt a nap, a lovag már tudta, melyik ösvényen akar továbbhaladni.